

Nyní je má duše
sevěřena úzkostí.
Mám snad říci:
Otče, zachraň mě
od této hodiny?
Vždyť pro tuto
hodinu jsem přišel...
Jan 12, 27

Přijď, znovu a zase!
Přijď, přijď, ať jsi kdokoli,
neověřící nebo zapálený vírou.
Náš chrám není místo,
kde člověk ztrácí naději.
Dokonce i když tisíckrát
porušíš svou přísahu,
přijď, přijď takový, jaký jsi!¹

My sami jsme odpovědí na otázky mrtvých. Souzním s Jamesem Hillmanem, jehož knížku právě čtu. Toto tělo, tato duše, tato přítomnost... To vše pochází nejen ze setkání dvou lidských těl, mužského a ženského, ale je to mnohem víc skutečné Tajemství, před kterým rozsvěcíme svíčky na hrobech, pokládáme květiny, modlíme se a naše srdce zaplavují vzpomínky jako moře prázdnou jeskyni někde na pobřeží. Vše jakoby volalo po Náděchu, mnohem víc po Náděchu a vůni mořského vzduchu za úsvitu, mnohem víc, než po banálních útěšných frázích a teologických zdůvodněních...

Vloni zemřel můj táta. Co cítím, když se teď dívám na jeho starou fotku, pořízenou na konci sedmdesátých let v zahradě u domu, kde jsem prožil své dětství? Je toho tolik najednou..., vděčnost i vztek, obrovský vztek, že umřel, hněv na něho, na Boha, na sebe sama, na všechny ty chvíle, kdy jsem se vyhýbal setkání a selhával jako syn, na okamžiky, kdy to táta nezvládal a utíkal před sebou samotným. Vnímám i nádhernou syrovou březnovou vůni Matějské pouti, kam jsme spolu chodili každý rok, a pak přestali a už nikdy se tam nevrátili. V duchu se vracím k podzimním podvečerům, kdy jsme kreslili černou tuší v jeho atelieru, a já se těšil, až mu ukážu obrázek stromu stínovaného tečkami, jak to dělal on. Vnímám poslední měsíce jeho života, kdy jsem ho směl oholit a umýt mu tvář, a navonět kolínskou. Takové je setkání s Tajemstvím, které nepotřebuje odpovědi, ale volá a pláče po návratu...

Richard Rohr krásně napsal, že žijeme ohrožení Vzkříšením. Dnes cítím, že hlubiny už nejde zastavit, a že jak ubývají síly, je tu jediná možnost: naučit se dýchat pod vodou, šetřit dech aby zbylo na poděkování a požehnání. Už to není jen bosé chození po okraji života. Domnívám se, že to je úkol církve, zůstat na hlubině a doprovázet právě tam, bez falešných slibů a odmítané bolesti, v tichu, v blízkosti s laskavostí. A také druhým dovolit, aby nás směli proměňovat. Odkud víme, že Kristus nepřichází zvenčí? Jsme si tak jisti sami sebou a našimi pravdičkami?

Při pohledu ke kříži vidíme muže, který všechno ztratil. Vidíme zraněného, krvácejícího, nahého a poníženého Boha. Není to ikona úspěchu, ale spíše obraz velké porážky, kterou sám dovolil, abyste se mohli setkat - Ty i On, aby se stalo svatým vše, co je lidmi zavržené, pohřbené, vytěsněné, nespojené a nepřijatelné. Je to pravý opak toho, oč jsme dlouhé roky usilovali na seminářích, v terapiích a při bohoslužbách. A proto je pohled ke kříži na dušičkovém hřbitově tak podstatný a proměňující. V tom jsme podobní Ježíšovi, v tom je svatá stejnost.

Jednoho dne se naše těla i duše ponoří docela. Ten den se blíží a děsí nás. Ten pocit nás nutí vracet se a prohledávat kapsy a stará alba s fotkami, poznávat sebe sama prostřed nocí, přijímat a odpouštět. Všechna naše přesvědčení i víra přestávají být životním stylem. Spíš to zprvu považujeme za ponižující, trapné a ztrátu. Je to však životní nutnost - žít každý den pravdivěji - blíž srdci. Jde o to, že to zároveň znamená hlouběji. Znamená to totiž umřít tolika strachům, tolika představám a jistotám, umřít své falešné identity oběti. Ježíš to nazývá „umřít, abyste se mohli narodit.“ (Jan 12, 24)

U hrobů rozsvěcujeme svíčku také za to. Za odvalu umřít. Není to ožívování mrtvol, ale víra, že život z lásky nezastaví ani smrt. To je totiž vzkaz, který čteme na každém hřbitovním kříži. A v této víře se nyní setkáváme a prožíváme ji, navíc v době, kdy není vůbec jisté, zda se zítra ještě setkáme a budeme mít šanci si promluvit, či dokonce se obejmout. Procházím právě po hřbitově, kde si neobratně datluju

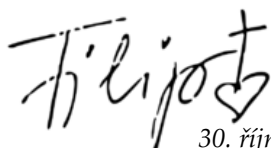
¹ Rómí, perský básník

poznámky k tomuto dopisu do mobilu. Myslím na závěrečnou scénu Karamazových. Cítím, jak všichni čelíme běsům Ivanovým, běsům řvoucím a trhajícími duši na kousky - že není Bůh, není život Věčný, není naděje na setkání a není možná láska. A proto všichni potřebujeme dát v sobě prostor naivité a důvěře Aljoši: *Karamazove! – vykřikl Kolja, – říká náboženství pravdu, že všichni vstaneme z mrtvých, že ožijeme, a že uvidíme opět druh druhů, všechny, a také Iljušečku? – Určitě vstaneme z mrtvých, určitě se uvidíme a vesele a šťastně budeme vyprávěti druh druhů všechno, co bylo, – napolo s úsměvem a napolo s nadšením odpověděl Aljoša.* Dostojevského genialita je právě v tom, že uvnitř lidskosti neuhýbá před ničím a dává běsům pobiblicku jméno, neboť jedině tak je možné je odehnat. Dostojevskij není tak sentimentální, nebojí se přiznat, že v každém je Karamazovské zlomení. Není vůbec zapotřebí idealizovat si naše zesnulé, dávat jim masky a glorioly dokonalých, obsypávat náhrobky tituly a drahými květinami. Mrtví se jistě provinili proti nám a my zas proti nim. A to je přesně to místo, kde se v tyto dny setkáváme, kde musí, stůj co stůj, nastat uzdravení. Ježíšovské, je vidět člověka tak jak je, v jeho nahotě a nedokonalosti, a právě tam objevovat, přijímat a milovat celost. Vždyť to potřebujeme sami. Zdá se, že to je svatost ženy i muže, neboť tam jsme ponořováni v Boha právě tam, kde toužíme a chybujeme a musíme se učit jak pustit věci z rukou. Odpouštějme štědře a rychle, nešetřeme nic „na příště“, milujme naše zesnulé v jejich nejskrytějších slabostech a dovolme všem totéž u nás ještě dnes. Popření totiž ještě nikoho neuzdravilo, předstírání není Cesta, kterou jde Kristus. Pouze na dně věcí, příběhů a setkání je možné dýchat. A proto mi dovolte zakončit dopis modlitbou:

*Ježíši, toto není náš soukromý příběh,
a malá touha oddělená ode všech.
Ježíši proto tě prosíme:
Proměňuj světlem této noci naše tělo.
Pohlad' tyto unavené a bezradné ruce,
pomaz' olejem milosrdenství naše chodidla.
Svatým políbením přijď do sevřených srdcí,
nezhojených ran a nezjevených slz.
Dotkni se touto nocí všech,
se kterými jsme v životě sdíleli svou nahotu.
Dotkni se jich tak, jako ses dotýkal
Máří Magdaleny.
Důvěřujeme jejich cestě a svobodě,
neboť i s nimi jdou tví andělé.
Nežádáme, aby nás ve všem pochopili.
Vždyť takoví nejsme ani my.
Víme však, že i oni potřebují
najít místo k odpočinku,
a důvěru pro temnoty,
kterých není ušetřen nikdo z nás.
Požehnej a dotkni se našich rodičů.
Teď víme, jakou cestou prošli,
neboť nyní podobnými místy procházíme také.
Ctíme naše matky a otce,*

*jakkolivo zde selhávali vůči sobě navzájem,
i vůči nám.
Vždyť ani my jsme neobstáli a často klesáme.
Tajemstvím tohoto místa bylo však padnout,
a tak se naučit, co znamená
Milosrdenství a ne oběti.
Skrze ně jsme přijali tělo a stali se lidmi.
Oni jsou polovinou jediné pravdy o nás samotných.
Ať jim andělé stále opakují slova o Přijetí.
Ať jim dovedeme říct, co cítíme a ctíme.
Požehnej našim dětem, dcerám a synům,
Požehnej jim, neboť dnes už víme jistě,
že je milujeme ve všech jejich scestích a bloudění.
Svěř jejich slzám polibek návratu
a důvěry v ně samotné.
Požehnej a obejmi také nás, v milosti Ticha Svatého,
Vylom bránu do podsvětí naší sevřenosti
a umlč hlasy démonů, kteří nám nalhávají,
že si nic nezasloužíme, že naděje dohasíná.
Ježíši prosíme,
proměňuj světlem této noci nás všechny.
Na křídlech andělů strážných,
ať vynesou se tvá Požehnání do všech míst a obydlí.
Amen.*

Jsem s Vámi i o letošních *Dušičkách*, kdy budu sloužit bohoslužbu za zavřenými dveřmi mirovického kostela. Stýská se mi, ale věřím v nové setkání, snad opravdu jiné. Pokud mi pošlete mailem jména svých blízkých, rozsvítím za ně svíčku a pomodlím se také jejich jméno o pondělním večeru. A děkuji za tento čas, jakkoliv bolestivý a plný slz, neboť je to čas proměny lidského srdce. Odevzdávám se mu v důvěře v naše malé společenství. Objímám vás s Marií a Ježíšem. Pokoj a Dobro.

Bratr Filip

30. října 2020 v Mirovicích